

Páipéar Samplach 2

Gaeilge: Ardleibhéal agus Gnáthleibhéal

Mairfidh an triail seo tuairim is fiche nóiméad. Tá trí chuid sa triail: Cuid A, Cuid B agus Cuid C. Tá na treoracha agus na ceisteanna a ghabhann le gach ceann de na trí chuid sin clóbhuailte ar do scrúdpháipéar.

Cuid A

Léigh anois go cúramach ar do scrúdpháipéar na treoracha agus na ceisteanna a ghabhann le Cuid A.

Fógra a haon

Tá sé fógartha ag Féile Scannán an Daingin go ndéanfar ceiliúradh speisialta ar an scannán 'Ryan's Daughter' le linn Féile na bliana seo, 2009. Beidh an Fhéile ar siúl sa Daingean idir an naoú lá déag agus an séú lá is fiche Meán Fómhair. Beidh an banaisteoir Sarah Miles ag freastal ar an bhféile. Ghlac Sarah páirt na hiníne sa scannán 'Ryan's Daughter', scannán a rinneadh in iarthar Chiarraí sna blianta 1968 agus '69. Tugtar an chreidiúint do 'Ryan's Daughter' gurbh é a chuir tús le tionscal na turasóireachta in iarthar Chiarraí.

Fógra a dó

Seo fógra ó Ghael Linn agus ó RTÉ Raidió 1. Beidh quizchlár nua seachtainiúil Gaeilge dar teideal 'Buille Faoi Thuairim' ag tosú ar RTÉ Raidió 1 mí na Samhna seo chugainn. Is í Aoife Ní Chofaigh a chuirfidh an clár i láthair. Is iad Foras na Gaeilge agus Gael Linn a dhéanfaidh comh-urraíocht ar an gclár. Meascán de cheol traidisiúnta agus popcheol a bheidh á sheinm le linn an chlár, le ceisteanna don phobal ó am go ham. Éisteach ar bith a ghlaonn isteach leis na freagraí cearta beidh sé nó sí i dteideal duais a fháil. Ar na duaiseanna a bhronnfar gach seachtain beidh t-léine RTÉ, fístéip, leabhar agus dlúthdhiosca.

Cuid B

Léigh anois go cúramach ar do scrúdpháipéar na treoracha agus na ceisteanna a ghabhann le Cuid B.

Comhrá a haon

- Liam:** Táim ag tnúth go mór leis an turas scoile go luath i mí an Mheithimh, a Bhríd! Beimid ag dul go Páras agus go Strasbourg.
- Bríd:** Is breá duit, a Liam. Ní féidir liomsa dul mar beidh mé ag déanamh scrúduithe ag an am. An Teastas Sóisearach tá's agat.
- Liam:** Á, is trua sin. Mothóimid uainn tú.
- Bríd:** Ná bíodh trua agat dom! Bhí mé i bPáras le mo thuismitheoirí anuraidh agus rachaidh mé go dtí an Spáinn leis an scoil an bhliain seo chugainn nuair a bheidh tusa ag déanamh na hArdteiste!
- Liam:** Bhíos féin i bPáras dhá bhliain ó shin, a Bhríd, ach is breá liom go bhfuilim ag dul ann arís mar níl cathair ar domhan chomh hálainn léi.
- Bríd:** Dár ndóigh, tagaim leat, a Liam, ach caithfidh mé a rá go bhfuilim in éad leat as bheith ag dul ar cuairt ar Pharlaimint na hEorpa i Strasbourg!
- Liam:** Táim féin ag tnúth go mór leis an gcuart ar an bParlaimint, caithfidh mé a rá. Tá 670 teachta ann agus 20 teanga oibre in úsáid ann.
- Bríd:** Tá sé sin dochreidte! Bheadh spéis agamsa a bheith ag obair ansin mar aistritheoir. Tá sé i gceist agam

céim ollscoile a dhéanamh sa Ghaeilge agus sa Ghearmáinis agus ansin cur isteach ar phost mar aistritheoir i bParlaimint na hEorpa.

Liam: Bhuel, beidh seans an-mhaith agat, a Bhríd, ar cúpla fáth. Smaoinigh go mbeidh trí theanga ansin agat, Béarla, Gearmáinis agus Gaeilge. Cloisim freisin go bhfuil a lán folúntas ann do dhaoine ón tír seo le Gaeilge mhaith mar tá an Pharlaimint ag cur leis na seirbhísí aistriúcháin sa Ghaeilge.

Bríd: Sin é an fáth a bhfuil mé ag obair chomh crua sin ar scoil, a Liam. Tuigeann na cailíní an tábhacht a bhaineann le pleanáil go fadtéarmach!

Comhrá a dó

Máire: Nárbh iontach an bua a rug an duine sin sa Lató an tseachtain seo caite, a Sheáin? €20 milliún a bhuaigh sí.

Seán: Is suim ró-mhór airgid é, a Mháire, d'aon duine amháin. Ba chóir an duais a roinnt nuair nach mbuaitear é ar feadh ceithre sheachtain nó níos mó.

Máire: Ní dhéanfar é sin riamh, a Sheáin. Nuair a bhíonn duais mhór mar sin ar fáil tugann sé poiblíocht iontach don Lató náisiúnta.

Seán: Tá sin fíor gan amhras, a Mháire. Ach seo smaoineamh agamsa – mholfainnse deich nduais ar dhá mhilliún an ceann seachas ceann mór amháin – nach dtabharfadh sé sin an phoiblíocht chéanna?

Máire: Ní dóigh liom é; ní hé sin an rud a deir na saineolaithe.

Seán: Bhuel, cibé faoi sin ar fad, a Mháire, ní féidir locht ar bith a fháil ar an gcaoi a chaitear airgead an Lató. Faigheann clubanna agus scéimeanna sóisialta na milliúin gach bliain.

Máire: Is fíor duit, a Sheáin. Nach bhfuair an club leadóige ar an mbaile seo trí chéad míle euro ón Lató anuraidh?

Seán: Fuair, agus ní mó ná sásta a bhí Cumann Lúthchleas Gael na Piarasigh faoi sin, a Mháire. Ach seans gur shíl an Lató go raibh an club sin saibhir go leor le ballraíocht ard agus áiseanna den scoth.

Máire: Tá sin fíor, a Sheáin. Meas tú an gcuirfidh an lagtrá eacnamaíochta isteach ar an éileamh a bheidh ar na ticéid sa Lató? Seans nach mbeidh an t-airgead le spáráil ag daoine.

Seán: Ó ní dóigh liom é. A mhalairt ar fad b'fhéidir. Leanfaidh daoine ag ceannach ticéad Lató mar tá fírinne sa seanfhocal i gcónaí: 'mura gcuireann tú síol ní bhainfidh tú fómhar'!

Máire: Ach nach bhfuil seanfhocal eile ann: 'is ag súil le breith a chailltear an cearrbhach'!

Cuid C

Léigh anois go cúramach ar do scrúdpháipéar na treoracha agus na ceisteanna a ghabhann le Cuid C.

Píosa a haon

Tá Tomás Ó Murchú as na Gorta Dubha tar éis bád iascaigh nua a cheannach. I La Rochelle na Fraince a cheannaigh sé an bád seo agus seolfaidh sé go dtí an Daingean go luath é. Seo é an dara bád a bheidh ag Tomás mar go bhfuil an bád cáiliúil 'Trasna na dTonnta' aige cheana féin. Tá sé ar intinn ag Tomás 'Úna Bhán' a chur mar ainm ar an mbád nua. Tá an bád nua seo seachtó a sé troigh ar fad agus chosain sé a haon ponc a haon milliún euro. Cé go bhfuil deacrachtaí móra ag iascairí faoi láthair maidir le costas breosla agus cuótaí iasc, tá dóchas ag Tomás go

mbeidh rath ar an iascaireacht go luath arís.

Píosa a dó

Beidh scór post nua á gcur ar fáil ar an Chlochán Liath roimh dheireadh na bliana seo. Is in ollmhargadh nua a osclóidh Comharchumann an Chlocháin Léith a bheidh cúig cinn déag de na poist seo. Beidh cúig cinn eile á gcur ar fáil in ionad gnó nua a bheidh suite in aice an ollmhargaidh. Bunaíodh Comharchumann an Chlocháin Léith sa bhliain 1906 agus tá an pobal ag baint leasa as ó shin. Faoi láthair tá brainsí éagsúla an Chomharchumainn ar fud an lathuaiscirt agus 120 duine ar fad fostaithe ann.

Sin deireadh na trialach. Slán